

Prepara't

Quadern d'iniciació
a la lectoescriptura

Belén Ballesteros Arana
Alma Pascual Lence

Prepara't

Quadern d'iniciació
a la lectoescriptura

Belén Ballesteros Arana
Alma Pascual Lence

Primera edición, 2019

Autor: Belen Ballesteros Arana y Alma Pascual Lence

Ilustrador: Dani Sebastián Castañares

Edita: Educàlia Editorial

Imprime: Grupo Digital 82, S. L.

ISBN: 978-84-17734-27-5

Depósito Legal:

Printed in Spain / Impreso en España.

Todos los derechos reservados. No está permitida la reimpresión de ninguna parte de este libro, ni de imágenes ni de texto, ni tampoco su reproducción, ni utilización, en cualquier forma o por cualquier medio, ya sea electrónico, mecánico o de otro modo, tanto conocida como los que puedan inventarse, incluyendo el fotocopiado o grabación, ni está permitido almacenarlo en un sistema de información y recuperación, sin el permiso anticipado y por escrito del editor.

Alguna de las imágenes que incluye este libro son reproducciones que se han realizado acogiéndose al derecho de cita que aparece en el artículo 32 de la Ley 22/1987, de 11 de noviembre, de la Propiedad intelectual. Educàlia Editorial agradece a todas las instituciones, tanto públicas como privadas, citadas en estas páginas, su colaboración y pide disculpas por la posible omisión involuntaria de algunas de ellas.

Educàlia Editorial

Avda. de las Jacarandas 2 loft 327 46100 Burjassot-València

Tel. 960 624 309 - 963 768 542 - 610 900 111

Email: educaliaeditorial@e-ducalia.com

www.e-ducalia.com

1

Definició de *Prepara't*

Prepara't és un material dissenyat per a treballar l'adquisició i consolidació de la lectoescriptura en valencià des d'una perspectiva integradora i actualitzada. Està dirigit a alumnes de Primària que estan iniciant-se en l'aprenentatge de la llengua valenciana, que presenten dificultats d'adquisició o que tenen un desconeixement parcial o total de la llengua.

Abans d'aprofundir en la descripció del projecte, cal dir que farem un tractament genèric per referir-nos tant al gènere femení com al masculí.

Aquest material consta d'una sèrie de quaderns de treball per a l'alumne que contenen diferents activitats de dificultat variable. En elles es treballen les diferents lletres de l'abecedari de manera progressiva i acumulativa, a través d'exercicis motivadors i atractius, al mateix temps que es reforcen les quatre habilitats de la llengua: escoltar, parlar, llegir i escriure.

L'estructura de cada unitat didàctica és intuïtiva i segueix un patró concret que permet que l'alumnat s'apropi a les diferents lletres i les treballi d'una manera autònoma i eficaç.

2

Justificació del projecte

Tots els xiquets tenen dret a una educació de qualitat que atenga a les seues necessitats i que potencie les seues capacitats. Actualment l'escola rep un nombre d'estudiants de diferents països i en molts dels casos sense coneixement previ del castellà o del valencià.

En aquest cas, hem d'intentar que adquirisquen una lectoescriptura en la nostra llengua i que aprenguen un vocabulari que els permeta desenvolupar les seues idees i poder comunicar-se i expressar-se. Aquest material ens ajuda a complir eixe objectiu, servint tant per als alumnes nouvinguts com per als alumnes que estan iniciant-se en la lectoescriptura o que presenten dificultats a l'hora d'adquirir-la.

La necessitat de crear aquest material resideix en què al mercat no existeixen prou quaderns d'adquisició de lectoescriptura i vocabulari en valencià i tampoc que es puguin treballar de manera autònoma per part d'aquest alumnat. Aquesta autonomia és necessària per poder atendre la diversitat de ritmes de treball, els diferents interessos i/o l'ampli ventall de situacions personals que ens podem trobar dins d'una mateixa aula.

3

Objectius del projecte

Diferenciem entre objectius generals del material en qüestió i objectius específics corresponents a les activitats proposades als quaderns.

Objectius generals del material:

- Poder atendre adequadament els diferents nivells i ritmes dins de l'aula.
- Donar resposta a les necessitats dels alumnes procedents d'altres països amb desconeixement parcial o total de la llengua valenciana.
- Atendre l'alumnat que presenta dificultats d'adquisició de la lectoescriptura o d'aquell que s'està iniciant.

Objectius específics:

- Fer ús de les habilitats que incideixen al procés lectoescriptor.
- Utilitzar la llengua com a mitjà de comunicació apreciand-la com una eina d'utilitat.
- Escoltar i comprendre de manera oral les paraules i els missatges treballats al llarg de les activitats.
- Articular de manera adequada els sons en valencià seguint les normes bàsiques de la llengua.
- Interpretar i descriure imatges.
- Desenvolupar l'habilitat lectora descodificant paraules i aconseguint un ritme i una entonació adequada.
- Llegir en veu alta amb correcció progressiva en la correspondència entre fonemes i grafemes.
- Adquirir l'hàbit i el gust per la lectura.
- Iniciar-se en el coneixement del codi escrit.
- Entendre l'escriptura com un instrument d'expressió personal i de comunicació.
- Descobrir i identificar els elements del sistema escrit: correspondència grafia-fonema, identificació de lletres, síl·labes i paraules.
- Diferenciar entre les lletres escrites i altres formes d'expressió gràfica.
- Identificar paraules i frases escrites que siguen d'ús habitual.
- Utilitzar adequadament el vocabulari específic treballat al llarg de les unitats.

4

Metodologia general

Els principis metodològics que sostenen el nostre projecte són: la participació activa de l'alumne, la funcionalitat dels continguts, el dinamisme de les activitats i l'autonomia en la seua realització.

L'alumne té un paper actiu en l'aprenentatge que desenvolupa mitjançant l'exploració i el descobriment. *Prepara't*, proporciona al xiquet un ambient de treball enriquit on ell ha de desenvolupar diferents habilitats sent en tot moment el protagonista del seu procés lectoescriptor.

A més, els aprenentatges són significatius. Aquests aprenentatges es produeixen quan el nou contingut es relaciona substancialment amb l'estructura cognitiva del subjecte que està aprenent, modificant-la. Quan els continguts presenten algun tipus de funcionalitat i d'interés per a l'alumnat, aquest se sent motivat per a aprendre'ls.

Per aquest motiu, els continguts dels quaderns es desenvolupen a través d'activitats dinàmiques que es connecten substancialment amb els interessos dels alumnes. Es realitzen exercicis senzills, pràctics i divertits que recreen situacions de la vida quotidiana amb l'objectiu de saber enfrontar-se a elles d'una manera satisfactòria.

Per últim, l'autonomia de l'alumne és un principi fonamental que caracteritza el nostre projecte, ja que totes les unitats tenen un disseny molt semblant i la majoria de les activitats són intuïtives, estan seqüenciades d'idèntica manera i dissenyades perquè l'alumne les realitze sense l'ajuda de l'adult. No obstant això, en algunes de les activitats es demana la participació de l'adult per a la seua realització.

A més, després de cada tasca, és l'alumne qui s'autoavalua i reflexiona sobre la consecució o no dels objectius proposats. L'adult, després de revisar l'activitat amb ell, l'ajuda a fer la seua pròpia valoració i si els resultats són positius, el xiquet pinta de color verd la icona de la careta somrient. Si no són positius, torna a fer l'exercici. Amb aquesta proposta d'avaluació volem iniciar a l'alumne en la reflexió del seu propi procés d'aprenentatge utilitzant una tècnica senzilla de reforçament positiu com és la careta somrient.

5

Metodologia específica

Per tal de justificar els continguts treballats als quaderns, la nostra metodologia i la selecció i organització de les activitats, presentem una justificació teòrica contrastada i fonamentada en diferents referències bibliogràfiques que nomenarem al llarg d'aquest apartat.

Les activitats del nostre projecte treballen diferents habilitats que segons Luceño (1988) incideixen sobre el procés lectoescriptor. En primer lloc, estan les habilitats cognitives, dins de les quals trobem les capacitats atencional i de memòria, siga visual o auditiva. En segon lloc, trobem les habilitats sensorio-perceptivo-motrius (S-P-M), compostes de capacitats com: organització espacial, lateralitat, percepció visual, percepció auditiva, coordinació visomotriu i consciència del moviment. En tercer lloc, estan les habilitats lingüístiques formades per la consciència lèxica, sil·làbica, fonològica i semàntica. Finalment trobem les habilitats socioemocionals.

a. Habilitats cognitives

Dues de les habilitats mentals més treballades al projecte són l'atenció i la memòria. L'atenció és una part imprescindible de l'aprenentatge (Luceño, 1998) i es treballa de diferents formes i amb diverses activitats. La memòria visual i auditiva són capacitats imprescindibles a l'hora de comprendre un text, és a dir, són uns elements que fan referència a la informació prèvia que posseïm i que podem activar quan siga necessari. Com a docents hem de posar en marxa estratègies per treballar aquestes habilitats cognitives (Cassany et al., 1994 citat en Nuñez i Santamarina, 2014).

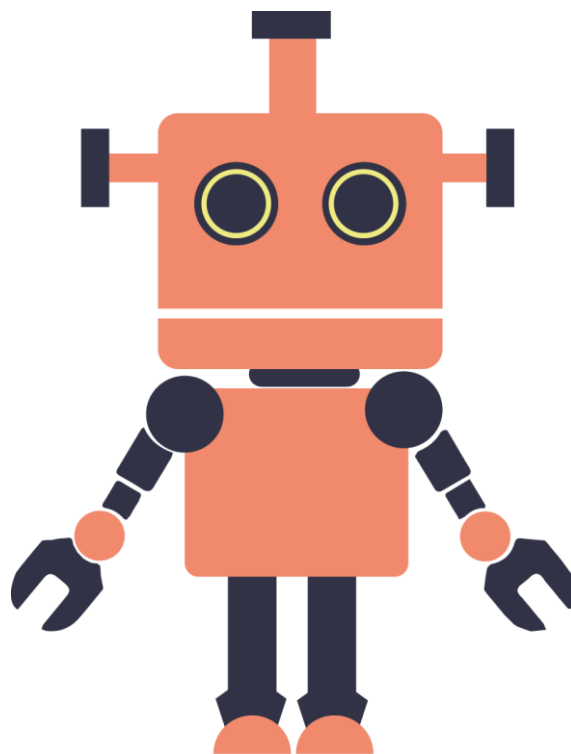
b. Habilitats sensorio-perceptivo-motrius (S-P-M)

Les habilitats sensorio-perceptivo-motrius són entre altres: l'organització espacial, la lateralitat, la percepció visual, la percepció auditiva, la coordinació visomotriu i la consciència del moviment (Luceño, 1988). L'organització espacial es defineix segons Bravo (2004), com aquelles relacions que s'estableixen per estructurar l'espai extern. Conèixer l'organització de l'espai és fonamental, ja que els grafemes i la seua combinació en síl·labes i paraules tenen una ordenació espacial quan les escrivim (Luceño, 1988).

La lateralitat ha sigut considerada com un prerequisit indispensable per tal de garantir el correcte desenvolupament del procés de lectoescriptura i es considera com la dominància natural d'un costat del cos (Bravo, 2004). La percepció per la seua banda és un procés complex perquè en ella intervenen tres sub processos: detecció, transducció i transmissió i finalment el

6 **Prepara't** 1

Quadern d'iniciació a la lectoescriptura

L
P
M
T
S
D
B

Presentem vocabulari

L l

la

le

li

lo

lu

al

el

il

ol

ul

au

aula

oli

Lulù

lila

Lola

ele

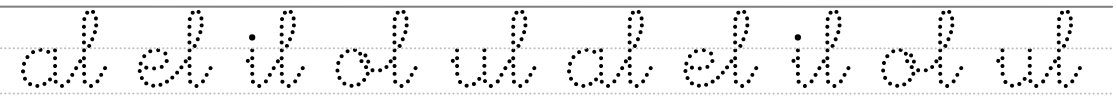
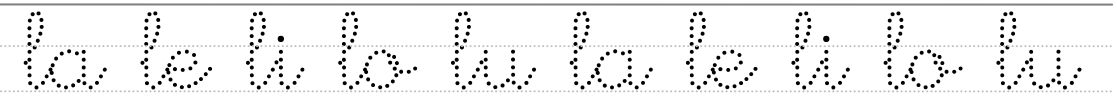
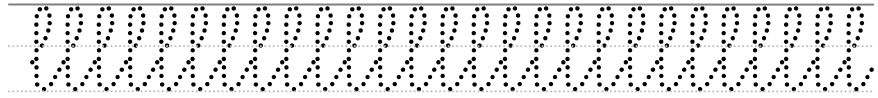
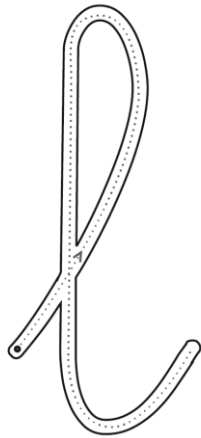
ou

ala

Fem cal·ligrafia

Busquem i encerquem la lletra l

l	p	c	l	r	q	h
m	e	l	a	s	l	k
t	l	b	n	j	l	b

Identifiquem i pintem síl·labes

la	al	la	al
	al	la	al

al	la	la	al
	la	al	la

le	le	le	el
	le	el	le

el	el	le	el
	el	le	le

li	li	li	il
	li	il	il

il	il	li	il
	il	li	li

lo	ol	ol	lo
	lo	ol	lo

ol	lo	lo	ol
	ol	lo	ol

lu	lu	lu	lu
	ul	ul	ul

ul	ul	lu	lu
	lu	ul	ul

Som detectius de vocals

__ l __

__ _

__ l __

__ _

__ _ l __

__ l __

Som detectius de la consonant l

__ u __ á

__ i __ a

__ o __ a

e __ e

au __ a

a __ a

